

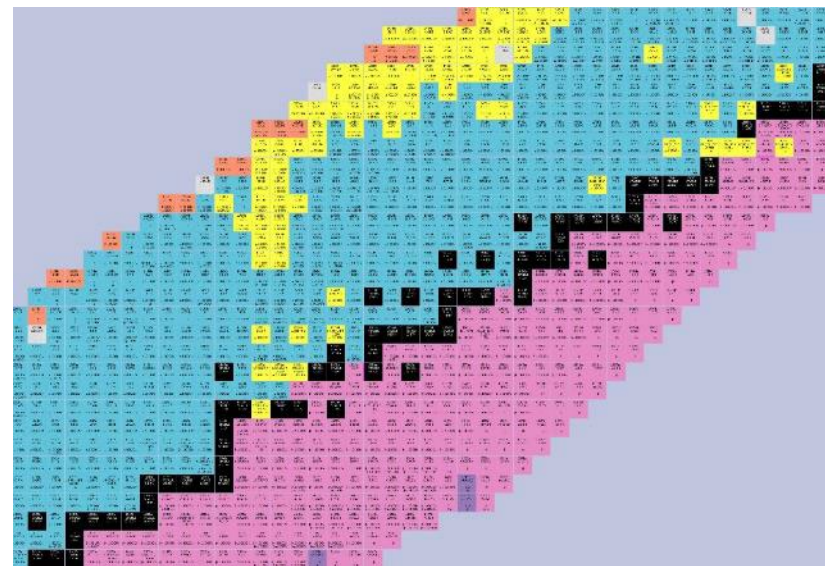


## Darganfod 73 isotop newydd

Darllenwch yr erthygl lawn yn [rsc.li/4uQPgWx](https://rsc.li/4uQPgWx)

Mae tîm o Japan wedi darganfod 73 o isotopau newydd elfennau fel haearn, arian ac ïodin.

Mae'r tîm yn defnyddio'r gair 'niwclid', sy'n golygu rhywbeth tebyg iawn i'r gair 'isotop'. Fodd bynnag, rhaid i bob isotop ddod o'r un elfen, tra bo niwclidau'n dod o unrhyw elfen.



Map niwclidau: mae'r sgwariau du yn elfennau sefydlog. Mae'r lliwiau eraill yn isotopau ansefydlog. Ffynhonnell: National Nuclear Data Center, gwybodaeth wedi'i thynnu o [gronfa ddata NuDat 2](https://www.nndc.gov/)

Mae 3,000 o niwclidau hysbys ac mae gwyddonwyr yn credu y gallai fod 4,000 arall ar ôl i'w darganfod. Cafodd y niwclidau eu darganfod drwy danio paladrau wraniwm-238 tuag at darged beryliwm. Mae pob un ohonynt yn ymbelydrol, a dim ond ychydig filieiliadau yw eu hanner oes.



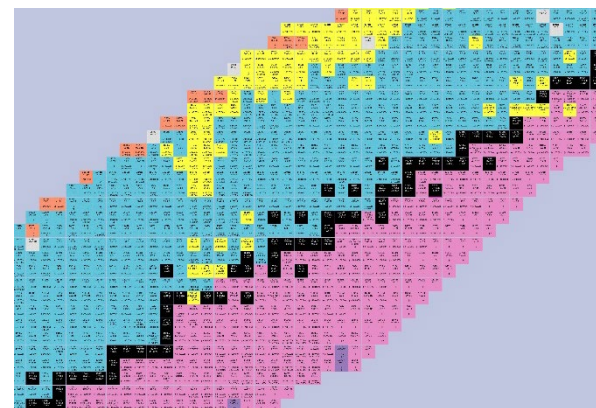
# Darganfod 73 isotop newydd

Darllenwch yr erthygl lawn yn [rsc.li/4uQPgWx](https://rsc.li/4uQPgWx)

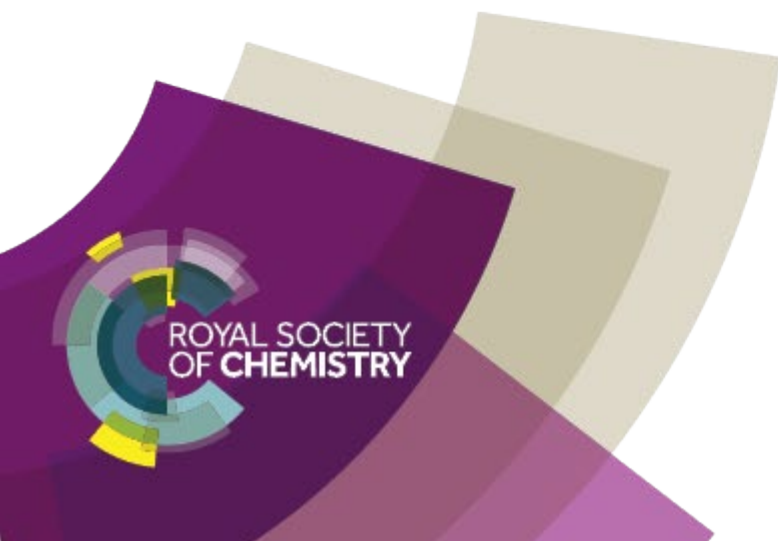
Mae tîm o Japan wedi darganfod 73 o isotopau newydd elfennau fel haearn, arian ac ïodin.

Mae'r tîm yn defnyddio'r gair 'niwclid', sy'n golygu rhywbeth tebyg iawn i'r gair 'isotop'. Fodd bynnag, rhaid i bob isotop ddod o'r un elfen, tra bo niwclidau'n dod o unrhyw elfen.

Mae 3,000 o niwclidau hysbys ac mae gwyddonwyr yn credu y gallai fod 4,000 arall ar ôl i'w darganfod. Cafodd y niwclidau eu darganfod drwy danio paladrau wraniwm-238 tuag at darged beryliwm. Mae pob un ohonynt yn ymbelydrol, a dim ond ychydig filieiliadau yw eu hanner oes.



Map niwclidau: mae'r sgwariau du yn elfennau sefydlog. Mae'r lliwiau eraill yn isotopau ansefydlog. Ffynhonnell: National Nuclear Data Center, gwybodaeth wedi'i thynnu o [gronfa ddata NuDat 2](https://www.nndc.gov/)



1. O ran protonau a niwtronau, beth yw'r gwahaniaeth rhwng isotop a niwclid?
2. Lluniwch fap cysyniadau gyda'r gair 'isotop' yn y canol. I ba bynciau eraill ym maes cemeg a ffiseg y mae'n berthnasol?
3. Dewiswch elfen, yna dyfeisiwch isotop a thoreithrwydd cymharol. Dangoswch sut mae cyfrifo màs atomig yr elfen